

PLAN INTERVENCIÓN COMUNITARIA
ELKARZAINDUZ
ESKUHARTZE KOMUNITARIOKO PLANA

Gizarte Zerbitzuak eta Berdintasun Saila

2022-2024

AURKIBIDEA

AURKEZPENA	1
OINARRIAK ETA JUSTIFIKAZIOA	3
ZER DA PLAN HAU	5
NORENTZAT :	9
HELBURU OROKORRAK	11
PLANAREN JARDUERA-ILDOAK	12
1. lerroa: informazioa eta baliabideetarako sarbidea bermatzea	13
2. lerroa: Autonomia pertsonala eta mendekotasunaren prebentzioa: zahartze aktiboa sustatzea	17
3. lerroa: zaintzaileak prestatzea eta gizarte eta familia-laguntzako sareetan parte hartzea sustatzea	23
4. lerroa: gizarte eta familia bizikidetza	26
5. ildoak: bizikidetza eta gizarteratzea: prebentzioa eta sustapena	30
6. lerroa: adineko pertsonen gogoz kontrako bakardadea prebenitzea, eta arazoan esku hartzea	33
7. ildoak: komunitatean parte-hartze aktiboa sustatzea, asoziazionismoaren eta gizarte-boluntarioen bitartez: «Zumarraga parte-hartzailea eta solidarioa»	35
ESKURA DAUDEN ETA BEHARREZKOAK DIREN BALIABIDEAK	39
EZARPENAREN GUTXI GORABEHERAKO KRONOGRAMA	41
EBALUAZIO SISTEMA	42
ESPERO DIREN EMAITZAK	43

AURKEZPENA

Zumarragako Udalaren lehentasuna da -hain zuzen ere Gizarte Zerbitzuen eta Berdintasunaren Arloaren bidez- **Zumarragako Udalaren Gizarte Zerbitzu Komunitarioen "Elkarzainduz" I. Udal Plana egitea.**

Plan hori Zumarragako Udalak duen baliabide estrategiko eta tekniko gisa planteatzen da, eta zerbitzuak eta jarduerak planifikatzeko eta antolatzeko dituen ahalmenak gauzatzen ditu, pixkanaka esku-hartze soziala eta zerbitzuen antolaketa eta kudeaketa hobetzeko. Bere eskumen-esparruaren arabera eta pertsonen bizi-kalitatea hobetzea du helburu, udalerriko herritar guztientzako aukera-berdintasuna sustatuz eta gizarte-egoera ahulean dauden pertsonen eta/edo taldeen lehentasuna emanez. Hori guztia, Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legearen esparruan aurreikusitakoaren arabera. Lege horrek Gizareratzea eta Partaidetza Sustatzeko Zerbitzua ezartzen du Prestazioen eta Gizarte Zerbitzuen Katalogoaren zati gisa, eta, gainera, lehen mailako arretako zerbitzuak direla zehazten du (22.1.5 artikulua), eta zerbitzu horien aurreikuspena eta prestazioa Gizarte Zerbitzuek bermatu beharko dutela.

Ibilbide-orri horrek modu optimizatuan orientatzen eta koherentzia ematen die garatzen ari diren jarduera guztiei eta ezarri beharreko jarduera berriei, toki-administrazioetik gizarte-baliabideak eskuratzeko herritarren eskubideak betez.

Gizarte-ekintzako eredu integral, zeharkako eta koordinatu batetik abiatuta, gizarte-aniztasun osoari arreta emango dio, zentzu positiboarekin eta gure eskumen-eremutik gizarte-ongizatean inplikaturako eragile guztien parte-hartzearen eta erantzukidetasunaren funtsezko premisarekin.

Horrela, I. Plan hau tresna ireki eta aktibo gisa egiten da, dauden baliabideak elkarrekin lotzeko eta koherentzia emateko, bai eta baliabide eta neurri berriak pixkanaka sortzeko ere, Zumarragako udalerriko herritarrei ahalik eta kalitate handieneko gizarte-zerbitzuak emateko helburuarekin.

Lehenengo Plan hau indarrean dagoen bitartean lortu nahi ditugun emaitzak inplikaturako eragile guztien konpromisoen, borondateen, erantzukizunaren eta jardunbide egokien emaitza izango dira.

ZUMARRAGAKO

UDALA

ZUMARRAGA

(GIPUZKOA)

PLAN INTERVENCIÓN COMUNITARIA
ELKARZAINDUZ
ESKUHARTZE KOMUNITARIOKO PLANA

Laburbilduz, dokumentu honekin 2022-2024an garatuko den plan estrategiko bat aurkezten dugu, Zumarragan zaintza komunitarioen eredu propioa diseinatzea eta garatzea helburu duena.

Hala ere, I. Plan hau egiten ari garen une honetan, ezinbestekoa da adieraztea nolabaiteko ziurgabetasuna dagoela oraindik, eta pandemiaren bilakaeraren eta osasun-agintariek helarazten dutenaren zain dagoela uneoro. Hori dela eta, jarduketak egoera normalizatu batean jorratuko dituen plan bat proposatzen da, bai eta azken arre-tipologian oinarrituta funtzionatzeko modu bat ere, zeinak kontuan izan beharko duen jardueren hasieran dagoen egoera, alegia, COVIDaren eragina momentu horretan.

ONARRIAK ETA JUSTIFIKAZIOA

Zainketei buruz hitz egiten dugunean, ongizate emozionala, fisikoa, psikikoa eta soziala eskaintzera bideratutako jarduera guztiei egiten diegu erreferentzia, pertsona guztien eta haien etapa guztien beharrak asetzearren.

Zainketen bidezko ongizate-hornidura hori baliabide publiko eta pribatuetatik sortzen da, hurbileko pertsonen sarearekin batera, baina komunitatea ez dugu horretarako funtsezko hornidura-iturritzat hartu ohi.

Komunitatearen barnean (zaintza komunitarioak) eta udalerrian esku hartzen duten gainerako eragileen artean zaintzaren kultura sustatzeko asmoz, Zumarraga pixkanaka logika hori sartzen ari da bere tokiko ekintzan. "Zumarragako Aniztasunaren Diagnostikoan" (2017), "Proposamenak eraikiz komunitateko zaintzetan oinarritutako eredu baterantz" (2018) proiektuan, "Parte-hartzearen diagnostikoan" (2017), eta udalerrian parte hartzeko eredu baten definizioan ere (2018-2019) antzemandako ahuleziak lantzen joateko epe luzerako apustua da. Era berean, honako diagnostiko hauetan oinarritzen da: «Zumarraga Lagunkoia» (2014), «Bakardadea detektatzeko lehenengo ekintza-plana: bakartasunaren talaia» (2020) eta «Zumarraga zainketan zentratutako udalerrri gisa sustatzeko proposamena» (2018).

Egindako aurreko lanetatik ateratako ondorioak bat datoz politika estrategikoak diseinatzeko beharrek, gizarte-kohesioa komunitatearen zaintzaren ikuspegitik berpiztuko duten ekintzak sustatuz.

Antzemandako premia horri erantzuteko eta zaintza, garapen komunitario eta parte-hartzean oinarritutako begirada baten aldeko eredu-aldaketa bultzatzeko, ELKARZAIN proiektua sortu zen Zumarragan 2018an, ELKARZAINDUZ Zumarragako Udalaren Esku-hartze Komunitarioko I. Udal Planaren ernamuina izango zena.

ELKARZAIN proiektuaren barruan, 2018an hainbat ekintza egin ziren: hezkidetzeta-programa, dolu-bizitzaren amaieran laguntzeko programa, Zaintzaileei laguntzeko programa, Bakardade-programa, eta abar. 2019an ELKARZAIN programari jarraipena emateko, ekintza-ildo berriak abiarazi ziren: alde batetik, 2018/2019 ikasturterako hezkidetzeta eta esku-hartze programari jarraipena eman zitzaion, eta, bestetik, tailer teoriko-praktikoa egin zen, UGLEko laborategian emandako eguneroko bizitzako oinarrizko jardueretarako laguntza-produktuei buruzko oinarrizko ezagutzak emateko. Alzheimerra duten pertsonen zaintzaileentzako ikastaro bat ere eman zen AFAGI

ZUMARRAGA

UDALA

ZUMARRAGA

(GIPUZKOA)

PLAN INTERVENCIÓN COMUNITARIA
ELKARZAINDUZ
ESKUHARTZE KOMUNITARIOKO PLANA

elkartearen eskutik. Zahartze aktiboa sustatuz erretirorako prestaketari buruzko prestakuntza-ikastaroa eman zuen BIZIPOZek. Azkenik, zoriontasun kontzienteari buruzko bi tailer egin ziren. 2020ra eta 2021era begira, honako ekintza hauen bidez eman zen jarraipena: “Etxeko ekonomiari buruzko prestakuntza-ikastaroa, zahartze aktiboa sustatuz” eta “Adimen emozionaleko tailerra, zoriontasun kontzientearen ikuspegitik: eraldaketa pertsonala, Nitik abiatuta”.

Esparru horren barruan, espazio bat diseinatzea eta dinamizatzea ere aurreikusten da, udalerrian dagoen elkarte eta talde ehuna nola berraktibatu (ber)pentsatzeko.

Horregatik, eta kontuan hartuta Udala dela herritarrengandik hurbilen dagoen administrazioa, eta, aldi berean, gizarte-oinazeak ezagutzen dituela, plataforma pribilegiatu baten aurrean gaude, eredu inklusibo eta parte-hartzaileetatik abiatuta zaintza komunitarioen esparruan politika publikoak diseinatzeko eta garatzeko.

Horrenbestez, ELKARZAINDUZ hau komunitate-loturak ehuntzen joateko eta konfiantza indartzeko tresna gisa planteatzen da, baita erantzunkidetasun publiko-sozialerako bidea erraztuko duten harreman-eredu berriak sortzeko ere.

ZER DA PLAN HAU

Zumarragako Udala **planifikazio eta programazio estrategia** horretaz baliatzen da zerbitzuen esku-hartze soziala, antolaketa eta kudeaketa pixkanaka hobetzeko, bere eskumen-esparruaren arabera eta pertsonen bizi-kalitatea hobetzeko, udalerriko herritar guztien aukera-berdintasuna sustatuz.

Ibilbide-orri horrek modu optimizatuan orientatzen eta koherentzia ematen die garatzen ari diren jarduera guztiei eta ezarri beharreko jarduera berriei, toki-administrazioetik gizarte-baliabideak eskuratzeko herritarren eskubideak betez, gizarte-ekintzako eredu batetik abiatuta: integrala, zeharkakoa eta koordinatua, gizarte-aniztasun osoari arreta emango diona, zentzu positiboarekin, eta gure eskumen-eremutik eta lurralde-eremutik gizarte-ongizatean inplikaturako eragile guztien parte-hartzea eta erantzunkidetasuna funtsezko premisa izango duena.

I. Planaren **helburua** da pertsonen, familien eta taldeen bizi-baldintza onenak sustatzea, gizarteratze positiboko kuotarik handienak lortzeko eta udalerria etengabe eraldatzeko, gizarte-kohesioaren bila, udalerriko herritar guztientzako aukera-berdintasunaren bidez.

Begirada luzeko helburua da, I. Plan honen indarraldiaren -eta etorkizunean izango direnen bitartez- etengabeko aurrerapenaren zentzuan eta udalerriko errealitate sozialaren bilakaerari lotuta, aniztasun sozialetik abiatutako esku-hartze integraleko eta inklusiboko eredu batetik abiatuta. Erantzun integratua eskaintzen du, udal-baliabideetatik eta komunitatearen beraren baliabideetatik, zaintza komunitarioen etika, erantzunkidetasuna eta genero-ikuspegia integratuz bizitzari eusteko elementu egituratzaile baita.

Plan hau egiteko eta ondoren garatzeko **printzipio** inspiratzaileak gizarte-arreta bideratzen duten balioak dira, informazioa eta gizarte-baliabideak eskuratzeko eskubide unibertsaletik abiatuta eta pertsona guztien duintasuna aintzat hartuta, komunitatearen barruan bizitza osoa izan dezaten. Oinarrizko balio horiek honako hauek dira: errespetua, tolerantzia, onarpena, erantzukizuna, elkartasuna eta konpromisoa. Balio horietatik eratortzen dira Gizarte Zerbitzu Komunitarioen I. Udal Planaren printzipio inspiratzaileak:- Universalidad e igualdad de oportunidades para todas las personas en el acceso a la información y los recursos del propio sistema de servicios sociales y otros sistemas de protección social.

- Unibertsaltasuna eta aukera-berdintasuna pertsona guztientzat, bertako gizarte-zerbitzuen sistemaren eta gizarte-babeseko beste sistema batzuen informazioa eta baliabideak jasotzeari dagokionez.
- Erantzukizun publikoa, sistemaren izaera publikoa bermatuz eta kudeaketan bidezko neurriak hartuz, sistemaren iraunkortasuna lortzeko.
- Ekitatea, udalerriko pertsona guztientzat gizarte-zerbitzuen babesa eta erabilera eraginkorra bermatuz ekitate-baldintzetan, aniztasun soziala errespetatuz eta onartuz; gaitasun funtzionala, adina, sexua, genero-orientazioa edo identitatea, etnia, kultura, erlijio-sinesmenak eta egoera sozioekonomikoak.
- Irisgarritasuna: gizarte-zerbitzu komunitarioen funtzioetatik zuzenean bermatuko da herritar guztientzat irisgarriak diren neurriak diseinatu eta ezartzea.
- Plangintza: erantzun beharreko eskakizunekin koherenteak izateko eta gizarte-zerbitzu komunitarioen gizarte-arretaren helburuak betetzeko diseinatuko eta garatuko dira jarduerak.
- Gizarte Ikerketa, udalerriko gizarte-errealitatearen bilakaeraren etengabeko ezagutzaren printzipio gisa, plangintza ikerketa horren arabera egokitzen joateko eta gizarte-beharrak eta sustatu beharreko baliabideak bistaratzeko tresna gisa.
- Prebentzioa. Gizarte-premien egoerak eragiten dituzten kausak ahal den neurrian prebenitzeko eta gainditzeko diseinatu eta garatuko dira jarduerak.
- Izaera integrala eta jardueren jarraitutasuna: plangintza pertsonarengan eta haren familia, talde eta komunitate-testuinguruan oinarritutako arretan eta diziplinarteko ikuspegi batetik bideratzen da. Inplikaturako baliabideen arteko plangintza bateratuaren eredu integral batetik abiatuko da, arretaren jarraitutasuna bermatuko duena esku-hartze sozialaren prozesu osoan zehar, esku-hartzeen jarraipena eta ebaluazioa bermatuz, sareko lana, inplikaturako guztien parte-hartzea eta lankidetzaren sustatuz eta indartuz.
- Talde-lana eta sare-lana: esku-hartze metodologiaren printzipio eta erantzukizun-balio gisa, esku-hartze sozialeko profesionalen ezagutzak, metodoak eta estrategiak batuz, bai eta aurreko printzipioan adierazitako koordinazioaren eta lankidetzaren ikuspegitik ere.
- Sektoreartekotasuna: lankidetzaren horizontalaren beharrezko estrategiaren ikuspegitik planifikatzen dira jarduerak, zirikusia duten eta udalerriko herritarren bizi-kalitatea eta

ongizatea zehazten duten baldintza sozial eta ekonomikoetan eraginkortasunez eragiteko gaitasuna duten sektoreen jardun bateratuaren bidez...

- Normalizazioa: esku-hartzeak planifikatzeko, pertsonen ingurunean bertan ematen da arreta, herritar guztiei baliabide normalizatuak aplikatuz eta gizarte-aniztasunaren aldagaien ikuspegiari eta horiek onartzeko gizarte-jarreraren normalizazioari arreta jarritz.

- Aniztasunarekiko errespetua: planifikazio osoaren zeharkako printzipioa, gizakiaren errealitatean oinarritzen dena askotariko gisa; aniztasuna onartzea pertsonen eskubideekiko eta duintasunarekiko errespetuaren praktika da. Garapen eta aberastasun handiagoa dakar, ez bakarrik pertsonarentzat, baita gizarte osoarentzat ere.

- Genero-zeharkakotasuna: planifikazio guztia zeharkatzen duen printzipio honek bideratzen ditu plangintza eta hura garatzeko praktikak. Horietan, lehentasunez, emakumeen eta gizonen berezko eta berariazko premiak hartuko dira kontuan, horiek egokitzeko, diskriminazio-ondorioak saihesteko eta genero-berdintasuna sustatzeko..

- Komunitatearen garapena: planifikazioa pertsonak, familiak eta taldeak integratzen diren komunitateak behar dituen neurriak indartzeko premian oinarritzen da. Komunitateak herritarrek parte hartzeko beharrezko elementuak izan ditzan du helburu, gizartea eraldatzeko gero eta gaitasun handiagoa duen komunitatea sustatzeko erantzukizunetik eta lankidetzatik eta, ondorioz, gizarteratze aktibo handiagoa lor dadin.

- Administrazioen arteko koordinazioa eta lankidetzak: plangintza osoarekiko zeharkako printzipioa, esku-hartze integral eta jarraiturako oinarri metodologikoa, erantzun eraginkorrak bermatzen dituena, erantzun beharreko gizarte-premien arabera. Toki-administrazioak xede horretarako beharrezkoak diren eta erkidegoko gizarte-zerbitzuen berezko funtzioen esparruan aurreikusita dauden koordinazio eta lankidetzak mekanismoak sustatuko ditu.

- Ekimen pribatuarekiko lankidetzak: plangintza ekimen pribatuarekiko beharrezko lankidetzan orientatzen da, bereziki gizarte-ekimeneko erakundeekin, artatu beharreko biztanleria-sektoreei dagokienez. Gizarte-ongizatean inplikaturako eragile guztien beharrezko parte-hartze arduratsuekin eta lankidetzarekin bat datorren printzipioa, sistemari eusteko erantzunkidetasuna sustatzen duena.

- Erantzunkidetasun soziala: I. Plana eragile eta erakunde sozial publiko eta pribatu guztien inplikazioaren premia argian oinarritzen da. Gizarte-zerbitzuei, profesional

ZUMARRAGAKO

UDALA

ZUMARRAGA

(GIPUZKOA)

PLAN INTERVENCIÓN COMUNITARIA
ELKARZAINDUZ
ESKUHARTZE KOMUNITARIOKO PLANA

guztiei, udalaren eta herritarren partaidetzako organo guztiei dagokie, plangintzaren emaitza ahalik eta onenak lortze aldera eta sistemari eusten laguntzeko tresna gisara.

- Etika, erantzukizun publikoaren funtsezko balio gisa gizarte-politikan eta praktika profesionalean jarduteko.

NORENTZAT:

Norentzat da ELKARZAINDUZ?

- Biztanleria osoarentzat, gizarte-premien errealitateei buruzko prebentzioa, sentsibilizazioa eta kontzientziazioa izateko, biztanleria osoaren gizarte-ongizatea bermatzeko eta, komunitate osoaren parte-hartze arduratsu eta aktibotik abiatuta, planifikatutako jarduerak garatzeko beharraz ohartarazteko.

Eta, ondorioz, premia-egoeran dauden herritar guztiei ere zuzentzen zaie, informazioa eta gizarte-zerbitzuen sistema publikoko edo gizarte-babeseko beste sistema batzuetako baliabideetarako sarbidea bermatze aldera, gizarteratzeko eta laneratzeko baldintza pertsonalak prebenitu eta sustatze aldera, familia eta gizarte-bizikidetzaz erraztuz, mendetasun eta desgaitasun egoeraren ondoriozko premiei erantzunez, gizarte-bazterkeriako egoerei arreta emanez, eta gizarte-boluntariotzaren parte-hartzea eta sustapena bultzatuz.

- Udaleko Gizarte Zerbitzuetako profesional guztientzat, modu antolatu eta koherentean orientatzen duen lan-tresna gisa, modu positiboan garatu beharko dituzten esku-hartzeetarako, beti ere planteatutako plangintzaren eta metodologiaren printzipioen arabera. Konpromiso eta erantzukizun jarrera batetik abiatuta eta, aldi berean, ekarpen eta ekarpen konstruktiboa eginez, plangintzaren zailtasunak eta mehatxuak gero eta txikiagoak izan daitezzen da helburua, Planaren printzipioei dagokienez..

- Gizarte-arriskuko egoeran dauden kolektiboekin lan egiten duten hirugarren sektoreko erakundeentzat, udal-mailako gizarte-zerbitzuen edukiak eta funtzioak ezagutarazteko, eta planifikatutako jardueretan lankidetzaz eta koordinazio positiboa eta eraginkorra errazteko.

- Zeharka udaletako gizarte-zerbitzuak kudeatzen dituzten hirugarren sektoreko erakundeentzako: udal-plangintzaren estrategia ezagutarazteko eta plangintza bideratzen duten printzipioen araberako lana egiteko.

- Udal-arloetako arduradun politiko eta teknikoentzat, gizarte-zerbitzuen arloko zeharkako jarduerari dagokiena ezagutarazteko. Baita horien edukia eta gizarte-zerbitzuen arloko udal-eskumenak, eta zeharkakotasunaren eta koordinazioaren printzipioa, garatzeko ere, planteatzen diren helburuak betetzeko hainbat arlo inplikaturik dauden esku-hartze sozialetan.

ZUMARRAGAKO

UDALA

ZUMARRAGA

(GIPUZKOA)

PLAN INTERVENCIÓN COMUNITARIA
ELKARZAINDUZ
ESKUHARTZE KOMUNITARIOKO PLANA

- Udal-ordezkaritza duten talde politiko guztientzat: plangintza aktiboa eta irismen luzekoa garatzeko parte-hartze eraikitzaile argia izanik, legegintza-esparruaren arabera, Gizarte Zerbitzu Komunitarioen arloan duen eskumenari erantzuteko Udalak duen plangintza-estrategia ezagutarazteko. Plangintza hori errealitate sozialaren (aldakorra) eta erakundearen ezagutzatik abiatzen da, eta herritarren eta erakundearen mesederako esku-hartze sozialen etengabeko hobekuntzaren beharrari balioa eman nahi dio, pixkanaka beharrezko baliabideez hornituz, toki-administrazioaren gaitasunen eta administrazio autonomoaren lankidetzaren arabera.

HELBURU OROKORRAK

- Zumarragako herritar guztiei informazioa, balorazioa, orientazioa eta aholkularitza bermatzea, gizarte-zerbitzuen sistema publikoaren eta gizarte-babeseko beste sistema batzuen baliabideei dagokienez, bai eta baliabide horietarako sarbidea bermatzea ere.
- Gizarteratzea sustatzea, biztanleria osoan arrisku soziala prebenitzeko jarduerak garatuz eta, lehentasunez, kalteberak izan daitezkeen kolektiboetan: adingabeak, familiak, adinekoak, desgaitasunen bat duten pertsonak, etorkinak eta beste batzuk, bai eta bizi-baldintzak sustatzeko jarduerak ere, pertsona eta kolektibo kalteberak gizarteratzen laguntzeko.
- Komunitate-bizitzan parte-hartze aktiboa sustatzea, gizarte-lankidetzak eta -boluntariotzaren bidez, gure erkidegoaren gizarte-ongizatean eta, beraz, udalerriaren gizarte-kohesioan inplikaturik dauden guztien erantzunkidetasunaren printzipioaren pean

PLANAREN JARDUERA-ILDOAK

Aldez aurreko helburuek zehaztuko dituzte Zumarragako Udalaren Gizarte Zerbitzu Komunitarioen I. Udal Plana bideratuko den jardun-arloak.

I. plan horretan, gizarte-arloko **zazpi esku-hartze** ildo sartzen dira, herritar guztiei zuzendutako lehen mailako prebentzioko programa espezifikoek bidez garatuko direnak. Horiez gain, berriazko kolektiboek zuzendutako programak ere jasotzen dira (familiak, adingabeak, desgaitasuna duten pertsonak, migratzaileak, bazterketa-egoeran edo arriskuan dauden pertsonak, mendeko pertsonak eta abar), bai eta berriazko programak ere, gizarte-partaidetzarako, asoziazionismoa hobetzeko eta gizarte-boluntarioria sustatzeko.

Gizarte-ongizatean inplikaturako eragile guztien arteko beharrezko koordinazioan eta lankidetzan oinarritzen dira jarduerak guztiak, gizarte-aniztasunaren, zeharkakotasunaren metodologiaren eta genero-ikuspegiaren ikuspegi positibotik.

Honako esku-hartze ildo hauen bidez garatuko da plana, helburu orokorreki eta gizarte-premiei dagokienez:

- 1. lerroa: informazioa eta baliabideetarako sarbidea bermatzea
- 2. lerroa: autonomia pertsonala eta mendekotasunaren prebentzioa: zahartze aktiboa sustatzea
- 3. ildoak: zaintzaileentzako prestakuntza eta gizarte eta familia-laguntzako sareetan sustatzea eta parte hartzea
- 4. lerroa: gizarte eta familia-bizikidetzak
- 5. lerroa: gizarteratzea: prebentzioa eta inklusioa
- 6. lerroa: adineko pertsonengan gogoz kontrako bakardadea prebenitzea eta esku hartzea
- 7. ildoak: komunitatean parte-hartze aktiboa sustatzea, asoziazionismoaren eta gizarte-boluntarioen bitartez: «Zumarraga parte-hartzailea eta solidarioa».

Jarraian, horietako bakoitza azalduko dugu, bakoitzaren helburu espezifikoekin.

1. Ierroa: informazioa eta baliabideetarako sarbidea bermatzea

Herritarrei zuzenduta dago, oro har, eta herritarrek Gizarte Zerbitzuen sistema publikoko eta gizarte-babeseko beste sistema batzuetako baliabide guztiei buruz informatuta egoteko duten beharrari eta eskubideari erantzuten dio lerro horrek, bai eta baliabide horiek eskuratzeko aukera bermatzeari ere.

Esku-hartze sozialeko prozesu profesionalizatu baten bidez egingo da, gizarte-problematikei erantzun egokiak emango zaizkiela bermatzeko, arrisku sozialeko egoerak prebenitzeko eta/edo kalteberatasun-egoerak tratatzeko, egoera horien kronifikatzea saihesteko eta komunitatean gizarteratzea errazteko

Euskal Autonomia Erkidegoko gizarte-zerbitzuen erabiltzaileen eta profesionalen eskubide eta betebeharren Gutuna onartzen duen apirilaren 6ko 64/2004 Dekretuaren 9. artikuluan jasota dagoenez, gizarte-zerbitzuen erabiltzaileen eskubideei dagokienez, azpimarratu behar da berdintasunez, duintasunez eta pribatutasunez eskuratuko dituztela gizarte-zerbitzuak. Eta erabiltzaile bakoitzaren konfidentziasuna defendatuko da. Autonomiarako eskubideari eutsiz beti, bizitza pribatuari dagokionez modu independentean jarduteko eta pentsatzeko aukera dela ulertuta. Esku-hartzeari ezetz esateko edo ukatzeko eskubidea ere badago. Norbanakoek edo taldeek dagozkien erabakietan parte hartzerik izango dute, baita zerbitzuen funtzionamenduan ere. Era berean, zure kasurako egokia den zerbitzu-mota eta modalitatea askatasunez aukeratzeko eskubidea izango duzu, zure aukeraren arabera, eta bi hizkuntza ofizialeko zeinetan nahiago duzun kontuan hartuta. Zerbitzu-prestazioen kalitatearen eskubidea bermatuko da, baldintza materialen arabera.

Ildo honetako helburu espezifikoek dagokienez, hasieran eta nagusiki bi helburutarako izango dira ekintzak:

- 1) Informaziorako eta baliabideetarako sarbidea hobetzeko
- 2) Berdintasun-politikak sustatzeko

Oinarrizko Gizarte Zerbitzuetarako sarbidea hobetzeko, diagnostiko bat egin beharko da informazio orokorraren maila zehazteko, eta informazioa herritarrengana hurbiltzeko komunikazio-bide berriak sortuko dira.

Helburuak betetzeko, zenbait ekintza zehazten dira, eta, horretarako, informazioa datu kuantitatiboetan eta kualitatiboetan bildu beharko da. Zumarragako gizarte-zerbitzuen

udal-webgunea egokitu egingo da, eta, bertan, eremuko zerbitzuak eta prestazioak eguneratuko dira, baita iradokizunen postontzi batzuk ezarri ere. Aldi berean, poltsikoko gida bat sortuko da, gizarte-arloko informazioa modu irisgarri eta bisualean bermatuko da, eta hau gune estrategiko eta publikoetan jarriko da.

Bestalde, genero-berdintasuna zainduko da, Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eragingarrirako martxoaren 22ko 3/2007 Lege Organikoa abiapuntutzat hartuta, Espainiako gizartean genero-berdintasuna eragozten edo zailtzen duten oztopoak modu integralean eta koordinatuan ezabatuko dituzten politika aktiboak gauzatzearen aldeko apustua eginez.

Zumarragan genero-berdintasunarekin bat datozen helburuak ezartzen dira; beraz, udal-mailan egin diren aurretiazko jarduerak indartuko dira, genero-ikuspegia sustatuko da komunitatean, III. Berdintasun Planean modu aktiboan kolaboratuko da eta, azkenik, eguneroko zaintzan oinarritutako hezkidetzak sustatuko da.

Emakumeen eta gizonen berdintasunaren printzipioa eta sexuagatiko edozein diskriminazio mota berriaz debekatzea hainbat arau juridikotan jasota daude. Emakumeen eta gizonen berdintasunaren printzipioa aldarrikatzen du 1979ko abenduan NBEren Batzar Nagusiak onartutako Emakumearen aurkako Diskriminazio Modu Guztiak Ezabatzeari buruzko Konbentzioak. 2. artikuluan, kideek konpromisoa hartzen dute «printzipio hori legez edo beste bitarteko egoki batzuen bidez gauzatzeko».

BOE (2011), 12/2008 Legea, abenduaren 5ekoa, Gizarte Zerbitzuei buruzkoa. Gizarte-zerbitzuek beren jardura egokitu behar dute emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerantz progresiboki aurrera egitearekin lotutako gizarte-aldaketetara, emakumeei gizarteratzen lagunduko dieten jarduerak eta zerbitzuak bultzatuz, bereziki bazterkeria, babesgabetasun, tratu txar eta indarkeria egoerei aurre egiten diotenak, baina baita laguntza-sare soziofamiliarra arintzera eta indartzera bideratutako neurriak eta zerbitzuak ere, eta, bereziki, gaur egun arreta handiagoa jasotzen duten eta oraindik ere mendekotasun handiagoa duten emakumeak.

Euskadiko Autonomia Estatutuaren 9.1 artikulua, Espainiako Konstituzioan xedatutakoari erreferentzia eginez, berdintasunerako eta sexuagatiko diskriminaziorik ez izateko eskubidea aldarrikatzen du. Era berean, 9.2d) artikulua ezartzen du botere publikoek pertsonen eta taldeen berdintasuna benetakoa eta eraginkorra izan dadin baldintzak sustatu eta oztopoak kentzeko betebeharra dutela.

Bestalde, Eusko Legebiltzarrak, Emakumearen Euskal Erakundea sortzeari buruzko otsailaren 5eko 2/1988 Legea onartuz, eta honen azalpenean aurreikusten den bezala, lehentasunezko zatitza jo zuen emakumeen diskriminazio-modu guztiak benetan ezabatzea eta gure erkidegoko eremu guztietan emakumeen parte-hartzea sustatzeko beharrezko neurriak hartzea. Halaber, arlo horretan ekintza koordinatua bultzatzeko zeregina hartu zuen bere gain.

2/1988 Legea garatzeko, Eusko Jaurlaritzak Euskal Autonomia Erkidegoko emakumeentzako ekintza positiboko hiru plan onartu ditu. Plan horietan, Euskal Autonomia Erkidegoko herri-administrazioek bizitzako esparru guztietan emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeari dagokionez esku hartzeko oinarritzko ildoak jasotzen dira.

Zumarragako Udalak eta Gizarte Zerbitzuen arloak, bere eskumenen esparruan, pertsonen funtsezko premiak asetzera bideratutako neurriak sustatzeko konpromisoa hartuko dute. Era berean, administrazio publikoaren barruan benetako berdintasuna lortzen ahaleginduko dira, bai komunitatekoa, bai barnekoa...

Informazioa eta sarbidea hobetzea	Egungo egoera diagnostikatzea	<ul style="list-style-type: none"> - Informazio eta sarbide beharrei buruzko analisi kuantitatiboak eta kualitatiboak egitea
	Komunikazio-bide berriak sortzea	<ul style="list-style-type: none"> - Gizarte Zerbitzuen udal webgunea egokitzea, zerbitzuak eta prestazioak eguneratuz - Hitzordua online hartzeko aukera - Iradokizunen postontziak ezarri
	Informazioa hurbiltzea	<ul style="list-style-type: none"> - Puntu estrategikoetan informazioa jartzea - Informazioa modu irisgarri eta bisualean - Poltsikoko gida berria sortu
Berdintasun-politikak sustatzea	Aurretik udal mailan egindako jarduketak indartzea	<ul style="list-style-type: none"> - Diru-laguntzen bidez sustatzea - Udal-ekintzako plana garatzea, III. Eskualdeko Berdintasun Plana, laster onartuko dena.
	III. Eskualdeko Berdintasun Planean modu aktiboan parte hartzea	<ul style="list-style-type: none"> - Agenda koordinatu batean parte hartzea - Ekimen eta jarduera berrietan parte hartzea
	Zaintzaren hezikidetzaren sustatzea	<ul style="list-style-type: none"> - Prestakuntza ikastaroak/tailerrak. Zaintzaren erantzunkidetasuna. maskulinitateak - Talde aktiboak garatzea

2. Ierroa: autonomia pertsonala eta mendekotasunaren prebentzioa: zahartze aktiboa sustatzea

Ildo honen oinarrian daude pertsonak autonomia pertsonala sustatzeko eta mendekotasuna prebenitzeko jarduerak garatzeko dituzten beharra eta eskubideak, adinekoei eta dibertsitate funtzionala dutenei dagokienez. Pertsona ardatz duen ereduaren ikuspegitik, garatu beharreko potentzialtasun anitzen subjektu da; beraz, beharrezko baldintza pertsonalak bermatzera bideratutako jarduerak sustatu eta garatu behar dira, autonomia pertsonala ahalik eta gehien eta ahalik eta denbora luzeenean mantentzeko eta integrazio aktiboa ahalbidetzeko.

Berriazko helburua:

- Egoera pertsonalak zaintzea, adinekoek eta dibertsitate funtzionala duten pertsonak ahalik eta denbora gehien eutsi diezaioten beren autonomia pertsonalari, familiaren eta gizartearen testuinguruan bertan, mendetasuna prebenituz eta erabateko gizarteratzea bultzatuz.

Horretarako, jarduera-ildo honetan, osasunaren prebentzio eta sustapen-neurriak sustatzea proposatzen da, autozaintza eta mendekotasunen prebentzioa bultzatuz. Adinekoen autonomia bultzatzea, irisgarritasun-plan integralen eta laguntza teknikoaren eta teknologia berrien erabileraren bidez, eta adinekoen arretaren arloko proiektuen eta praktika berrien trukea sustatzea ere bultzatuko da.

Osasunaren prebentzioa eta sustapena bultzatu nahi izatean, zaintzaren autonomia sustatzeko ereduak integralak eta pertsonalizatuak izan behar dutela azpimarratu da, eta, horretarako, beren bizitzak berriro kontrolatzeko tresnak dituzten pertsonen parte hartzeko aukera eman behar zaie, horietan garrantzi handia baitu autonomiaren eta duintasunaren kontzeptuak.

Kontzeptu berri hau dimentsio anitzekoa da: osasun ona, gaixotasuna eta desgaitasuna jasateko aukera gutxi, funtzionaltasun mental, fisiko eta kognitibo handia eta bizitza sozial aktiboa biltzen ditu.

Horregatik, helburu horretan lan egiten duten jarduerak sortuko dira, hala nola ibilaldi osasungarriak, Eusko Jaurlaritzako Osasun eta Kontsumo Sailak bultzatuak. Jarduera horietan Urretxu eta Zumarraga ere partaide dira, 2016tik, Tipi-etapa programaren bidez. Era berean, auzoetan ibilaldi osasungarriak bultzatzen jarraituko da.

Gizarte Zerbitzuei buruzko 12/2008 Legeak 29.5 artikuluan ezartzen duenez, oinarrizko gizarte-zerbitzuak 22. artikuluan aurreikusitako lehen mailako arretako gizarte-zerbitzuen hornidura-funtzioak garatuko ditu. Horien artean dago “Gure zerbitzuen eremuan parte hartzea eta gizarteratzea sustatzeko zerbitzua”. Zumarragako Udalak hirugarren adineko pertsonen parte-hartzea eta gizarteratzea sustatzeko hainbat zerbitzu dauzka, eta horien adibide da duela urte batzuk hasita eskaintzen den “Zumarragako udalerriko adinekoren dinamizazio eta animazio zerbitzua Gure Txoko eta El Salvadorreko gizarte-etxeetan”.

Bestalde, teknologia berriek aurrera egin ahala, adinekoei laguntzeko tresna gehiago sortzen dira. Gure adinekoekiko gizarte-ordena inklusiboan erabili nahi dira aurrerapen berri horiek, egungo gizartera erakarritik. Horretarako, irisgarritasun-plan integralak ezarriko dira, eta laguntza teknikoak eta teknologia berriak erabiliko dira.

Era berean, 33. artikuluan, "Zerbitzu eta prestazio ekonomikoen antolaketa" izenekoan, jasotzen da zerbitzu eta prestazio ekonomiko horien artean udalen eskumenekoa dela - aipatutako adinekoren parte-hartze soziala sustatzeko zerbitzuaz gain- adinekoentzako eguneko arreta-zerbitzua. Ildo horretan, Udal honen asmoa da bere zerbitzuen artean Zumarragako adinekoentzako eguneko arreta-zerbitzua sartzea.

Zahartze aktiboa sustatzeari dagokionez, Osasunaren Mundu Erakundeak honela definitzen du zahartze aktiboa: «Zahartzen diren heinean, pertsonen bizi-kalitatea hobetzeko osasun, partaidetza eta segurtasun-aukerak optimizatzen diren prozesua» (OME 2002). Horregatik, «zahartze aktiboa» terminoa hartu dugu egoera hori lortzeko prozesua adierazteko. Gai honetan, populazioaren zahartzearen aurrean gomendatutako ikuspegiaren funtsezko ezagutzak eskaintzen dira, gizartea kontuan hartzen duena eta adinekoentzako mundu mesedegarri bat eraikitzeko helburua barne hartzen duena.

Zahartze aktiboaren kontzeptuak indarra hartu du azken urteetan. Zahartze aktiboa terminoarekin ez ezik, zahartze produktibo eta osasungarria bezalako kontzeptuekin ere lotzen da; termino horiek guztiak elementu biopsikosozial, funtzional eta fisikoei dagozkie, baina bizitza-estiloek ere bat egin behar dute alderdi horrekin, eragin handia baitute pertsonarengan.

Zahartze aktiboa politikaren eta kulturaren arteko nahasketa bat da, eta hori kontuan izaten dute erakunde askok adinekoei arreta emateko laguntza eskaintzen dutenean. Gero eta luzeagoa den biztanleriaren zahartzea dela eta, beharrezkoa da gure adinekoei

buruz gehiago jakitea, eta denborarekin sortzen diren aldaketetara egokitzea. Horrek azterketa handiagoa eragiten du arlo horretan, gure adinekoen ongizatearen bila, hala nola I. Bakardadearen Talaia Plana.

Zumarragako Udalak, duela urte batzuk hasita, biztanleriaren zahartze aktiboa sustatzeko zenbait jarduera sortu ditu. Hori dela eta, Elkarzainduz planean, gizartearentzako hain kezkarria den termino horri berriazko ildo bat eman nahi izan zaio; izan ere, belaunaldien arteko igarotzeak eta herrian ia jaiotzarik ez izateak kolektibo horrek garrantzia hartzea eragiten du, esku-hartzeaz ari garenean.

Hiru helburu espezifiko izango ditu ildo horrek:

- 1) Kultura sustatzea eta adinekoei sarbidea erraztuko dieten prestakuntza-ekintzak garatzea.
- 2) Zahartzaroaren eta zahartzearen gizarte-irudia hobetzea, estereotipoak ezabatuz
- 3) Etxebizitza eta etxeko ingurunea bizitza osoan gozatzeko prestatzea

Kultura sustatzea eta prestakuntza-ekintza zehatzak garatzea, adinekoei gizarte sarean sartzen lagunduko dietenak, funtsezkoa izango da aisialdia uzteak etorkizunean eragingo dituen kausalitateak bermatzeko eta prebenitzeko. Izan ere, zahartze aktiboaren gakoetako bat eguneroko bizitzan modu aktiboan sor daitezkeen kausak prebenitzea eta horietan jardutea da. Hori dela eta, udalerriri hainbat kultur aukera berezi ematea lagungarria izango da kolektibo horren parte-hartzeari eta kulturari maila altuan eusteko.

Zahartzaroarekin lotutako mekanismo soziokulturalek baliabide pertsonalak eman eta optimizatzen dituzte, erabiltzaileek zahartze aktiboa gara dezaten. Horretarako, taldeak sortuko dira kultura eta norberaren nahiz auzokoen zaintza erlazionatzeko, antzerkiaren, irakurketaren, zinemaren eta abarren bidez.

Bestalde, gaur egungo gizartean oso estereotipo nabarmenak daude adinekoei dagokienez. Estereotipo horiek konnotazio negatiboa izan ohi dute, eta komunitatean orokortu egiten dira. Esaten da adinekoek ez dutela beren lekua aurkitzen gizartean, eta, beraz, elkarrekintzaren bidez, garrantzitsua da aktibo egotea pertsona horien bazterketa saihesteko. Zumarragako Udalak zuzeneko jarduerak egingo ditu zahartzaroaren inguruan sortutako estigma eta irudi hori kentzeko.

Zahartzaroaren irudikapen sozialak gizarteko gainerako pertsonen adinekoei buruz dituzten irudiak dira. Alderdi hori oso garrantzitsua da adinekoentzat, zahartzaro positiboaren garapena ekar baitezake, mendekotasunaren eta bakardadearen irudia urrunduz.

Horrela, udal-kontzientziazioa sortzen da, eta, horretarako, kolektiboarentzako lasaitze-espazioak erabiltzen dira, herritarrak begirada hori aldatzera gonbidatuz. Bestalde, memoria bat sortuko da, non adinekoek eurek kontatuko duten estereotipo horren pean sentitzen dutena.

Azkenik, zaintza hori eremu pribatuan prestatzeko bide bat da etxebizitza eta etxeo ingurunea prestatzea, eta sor daitezkeen kausalitateei aurrea hartzea, ez bakarrik adinekoengan, baizik eta bizitzako edozein etapatan. Hori dela eta, etxebizitzaren diagnostiko goiztiarra egingo da komunitateari begira, etxebizitzaren egokitzapenari buruzko gida bat egingo da eta, azkenik, belaunaldien bizitoki-modu berriak sustatzearen bideragarritasuna ikertuko da.

<p>Adineko pertsonen kolektiboan parte hartzea bultzatzea</p>	<p>Adinekoen Kontseilua sortzea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zumarraga Lagunkoia-ri jarraipena egin - Jardunbide egokien jardunaldia, "Adinekoen Kontseiluak" - Adinekoen Astea antolatzea - Foroak antolatzea: <ul style="list-style-type: none"> . Bakardadearen Foro Soziala . Belaunaldien arteko harremanen Foroa . Zumarraga Eraikitzen Foroa - Ikastaroa eta argazki-lehiaketa
---	-------------------------------------	--

Zaintzaren autonomia sustatzea	Prebenitzeko eta osasuna sustatzeko neurriak bultzatzea, mendekotasunen autozaintza eta prebentzioa sustatuz	<ul style="list-style-type: none"> - Gaikako tailerrak antolatzea - Tipi-etapa sustatzea - Tau taupadak proiektua bultzatu eta birdimentsionatzea (auzoetan paseoak) - Kirolerako espazio publikoen erabilera sustatzea
	Adinekoen autonomia bultzatzea, irisgarritasun-plan integralen bidez eta laguntza teknikoak eta teknologia berriak erabiliz	<ul style="list-style-type: none"> - Teknologia berriak erabiltzen ikasteko Tailerrak - Udaleko beste arlo batzuekiko zeharkako koordinazioa (hirigintza, obrak eta zerbitzuak) - Laguntza-produktuen erabilerari buruzko tailerrak/ikastaroak
	Etxebizitza eta etxeko ingurunea bizitza osoan gozatzeko prestatzea	<ul style="list-style-type: none"> - Pertsonak beren etxeetan egoteko duten nahia gauzatzen lagunduko duten prestazioak eta baliabideak sustatzea - Etxebizitzen egokitzapenari buruzko gida bat egitea - Bideragarritasuna identifikatzea eta aztertzea, eta, hala badagokio, zahartzen ari diren pertsonentzako ostatu-modu berriak sustatzea. - Udaleko beste arlo batzuekiko zeharkako koordinazioa (hirigintza, obrak eta zerbitzuak)

	Adinekoen arretaren arloko proiektuen eta praktika berrien trukea sustatzea	<ul style="list-style-type: none"> - Koordinazio soziosanitarioa - Beste erakunde batzuen programa eta proiektuetan aktiboki parte hartzea (Lagunsarea, Adinberri)
Zahartze aktiboa sustatzea	Prestakuntza eta kontzientziaketa	<ul style="list-style-type: none"> - Zahartze aktiborako eta ohitura osasungarrietarako udal-tailerrak
	Adineko pertsonen parte-hartzea eta inklusioa sustatzea	<ul style="list-style-type: none"> - Gizarte-etxeak dinamizatzeko zerbitzua, prestazio-proposamen berriekin - Gazte pentsiodunentzako jarduerak espezifikoak. - Beste programa eta proiektu batzuetan parte-hartze aktiboa eta jarraitua izatea...
	Zahartzaroaren eta zahartzearen gizarte-irudia hobetzea, estereotipoak ezabatuz	<ul style="list-style-type: none"> - Belaunaldien arteko jarduerak: balioak eta ezagutzak transmititzea. - Kulturarekin zerikusia duten eta zaintza sustatzen duten taldeak sortzea (antzerkia, irakurketa, garaiko zinema, eta abar.)

3. Ierroa: zaintzaileak prestatzea eta gizarte eta familia-laguntzako sareetan parte hartzea sustatzea

Ildo honen bidez, zaintzaileek emandako laguntzaren kalitatea hobetu nahi da, bai eta zaintzaileen arteko erantzunkidetasuna sustatu ere.

Ildo hau lehen mailako arretako eta osasun mentaleko osasun-baliabideekin koordinatuta garatuko da, kolektiboekin zerikusia duten gizarte-erakundeekin lankidetzan eta udal-partaidetzako organoen bitartez.

Ildo honen barruan, hiru helburu espezifiko nabarmentzen dira:

- 1) Prestakuntza-proposamen berriak diseinatzea
- 2) Herritarren banakako eta taldeko parte-hartzea sustatzea, zaintzak eta zainketa-estrategia berriak sustatzeko.
- 3) Zaintzailea zaintzea
- 4) Gizarte Zerbitzuen eta anbulatorioaren arteko koordinazio sozio-sanitarioa egituratzea, kasu eta politika komunitario bateratuak koordinatzeko bilera erregularrak ezarriz.

Prestakuntza-proposamen berrien diseinuaren helburua herritarra zaintzeko eta bere burua zaintzeko trebetasunak eskuratzea izango da. Hori dela eta, ikastaro eguneratuak eta herritarren eskariari eta herriaren egoera orokorrari egokitutakoak bermatuko dira.

Bestalde, proiektuen bidez sortuko diren proposamenak motibagarriak eta dinamikoak izango dira, eta, horien bidez, udalak, gizarte-ongizate eta berdintasun arloak, dagokion baliabide materialak eta giza baliabideak bilatuko ditu, helburuak behar bezala gauzatzeko. Herrian egiten ari diren prestakuntzak kontuan hartuko dira, eta baliabide hori zabaldu egingo da beharrezkoa izanez gero.

Zaintzailea zaintzeaz ari garenean, konturatu behar gara 2011an aldatu egin zela 615/2007 Errege Dekretua (maiatzak 11), mendekotasun-egoeran dauden pertsonen zaintzaileen Gizarte Segurantza arautzen duena. Bertan adierazten du autonomia pertsonala sustatzeari eta mendetasun-egoeran dauden pertsonak zaintzeari buruzko 39/2006 Legearen 18. artikulua (abendua 14), familia-inguruneko zainketetarako eta zaintzaile ez-profesionalei laguntzeko prestazio ekonomikoa arautzeari dagokionez, hirugarren paragrafoan ezartzen duela zaintzaileak bete egin beharko dituela Gizarte Segurantzako afiliazioari, altari eta kotizazioari buruzko arauak, erregelamenduz ezarritakoak. Era berean, aipatutako legearen laugarren xedapen gehigarrian ezartzen denez, Gobernuak erabakiko du bai profesionalak ez diren zaintzaileak dagokien

araubidean Gizarte Segurantzaren sartzea, bai eta berauek afiliatzeko, alta emateko eta kotizatze baldintzak eta prozedura ere.

Aldaketa horren ondorioz, prestatu gabeko zaintzaileari buruzko ikuspegia aldatzen hasi zen, baina ez ditu biltzen gizartean murgilduta egon daitezkeen eta lege horrek babesten ez dituen zaintzaile mota guztiak. Beraz, mendekotasunak dituen pertsonak, funtsean, beste pertsona baten laguntza edo zaintza behar du eguneroko jarduerak egin ahal izateko. Eguneroko bizitzan hainbat zaintzaile mota ikusten dira, tipologia eta profil desberdinetako pertsonak zaintzen dituztenak. Prestakuntza egokiaren bidez, hiru zainketa profil zehaztuko dira:

Zaintzaile nagusia: gaixoa zaintzeaz arduratzen den pertsona da. Gaixoaren bizileku berean bizi ohi da, edo gaixoarengandik oso gertu, eta familia-harreman oso hurbila izaten du.

Zaintzaile formala: gaixoa zaintzeko prestakuntza egokia duen eta ordainsaria jasotzen duen pertsona edo pertsonak.

Zaintzaile informala: familia-ingurunean pertsonak dira, gaixoa artatzen neurri handiagoan edo txikiagoan laguntzen dutenak.

Zaintzaileari laguntzeko ekimenak sustatzeko eta berreskuratzeko helburuarekin, gizarte-ongizate eta berdintasun arlotik egiten diren programetako batzuk hartuko dira abiapuntutzat, esate baterako Arnasa Hartu Programa. 185/2015 Dekretuaren I. eranskinak hainbat zerbitzuren aldaera gisa arautzen du Arnasa Hartu Zerbitzua; besteak beste, dekretu honen bidez arautu nahi den Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzuarena. Zehazki, 185/2015 Dekretuaren I. Eranskinak honela definitzen du: zaintzaile nagusiarentzako atsedeen-zerbitzu bat da, mendetasun-egoeran edo arriskuan dagoen pertsona ELZra aldi baterako sartzearen bidez edo zerbitzu horretan eskainitako intentsitatea aldi baterako indartzearen bidez. Lege eta dekretu horren aurreikuspenekin bat etorritik, eta horiek garatze aldera, Zumarragak 2019an onartu zuen etxez etxeko laguntza-zerbitzua arautzen duen udal-erregelamendua aldatzea, Arnasa Hartu aldaera barne (GAO, 4. zk., asteazkena, 2020ko urtarrilaren 8a)

Bigarrenik, aurreko urteetan hasitako proiektuak berreskuratzeko dira, esate baterako, «Gurasoeskola», eta ekimen eta proiektu berriak sortuko dira «aitona-amona zaintzaile»entzat.

<p>Zaintzaile motibatzaile eta dinamikoentzako prestakuntza-eta laguntza-proposamen berriak diseinatzea</p>	<p>Zainketarako eta autozainketarako trebetasunak eskuratzea Zaintzaileek emandako laguntzaren kalitatea hobetzen laguntzea eta zaintzaileen bizi-kalitatea hobetzea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ikastaro eguneratuak eta behararekin bat datozenak bermatzea - Ematen ari den prestakuntza baloratzea eta prestakuntza-gaitasun handiagoa ematea - Zaintzaileen arteko erantzunkidetasuna sustatzea
<p>Herritarren banakako eta taldeko parte-hartzea sustatzea, zaintzak eta zainketa-estrategia berriak sustatzeko</p>	<p>Beste erakunde batzuekin lankidetzan aritzea eta estrategiak partekatzea Ingurumena zaintzen parte hartzea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Parte-hartze etengabea eta aktiboa Adinberrin, Lagunsarean, Euskadi lagunkoian - Zumarragako Adiskidetsua II. Plana sustatzea. - Talde eragileekin egiturak sortzea, komunitatearen beharrak eta proposamenak baloratu - Hiriko baratze komunitarioekin lotutako proiektuak sortzea
<p>Zaintzailea zaintzea</p>	<p>Zaintzaileari laguntzeko ekimenak sustatzea eta berreskuratzea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zaintzaileek “arnasa hartzeko” programa sustatzea - “Gurasoeskola” berreskuratzea - “Aiton-amona zaintzaileentzako” proiektuak sortzea”
<p>Koordinazio soziosanitarioa egituratzea</p>	<p>Aldieroko bilerak egitea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kasuen koordinazioa - Politika komunitario bateratuak

4. Ierroa: GIZARTE ETA FAMILIA BIZIKIDETZA

Ildo honen oinarria da familiei arreta, laguntza, orientazioa, bitartekotza eta tratamendua eman behar zaizkiela. Horretarako, kontuan hartu behar da oinarrizko gizarte-nukleoa dela, gizakiaren garapen harmonikorako; bizitzarako beharrezkoak diren baliabideen hornitzailea da. Eta garapen integral positiborako balioak, arauak eta printzipioak transmititzen ditu.

Horregatik guztiagatik, familia guztiei zuzentzen zaie, oro har, baina lehentasunez, egoera potentzialean, harreman-krisi nabarian edo gatazka psiko-sozio-hezitzailean dauden adingabeak dituzten familiei, arazo horiek familia giroan eta/edo gizarte-testuinguruan direla. Arazo horiek zaildu egin dezakete garapen pertsonala eta egungo eta etorkizuneko gizarteratzea. Azken batean, prebenitu eta tratatzeko esku hartzea da, familiako eta gizarteko bizikidetza normalizaturako balioak eta baliabide pertsonalak sustatuz, informatuz eta trebatuz.

Beste ekintza puntual batzuekin osatuko badira ere, hala nola adingabe eta/edo nerabeei zuzendutako gai ezberdinetako ikastaro/taillerrekin, edo hainbat adikzio eta arazoei buruzkoekin (bullyinga, drogak, digitalak, ludopatiak), ildo horren barruan bi zerbitzu espezifiko nabarmentzen dira:

1.- Esku-hartze sozioedukatibo eta psikosozialeko zerbitzua.

Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legeak ezarri zuen, bere 22. artikuluan, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren Prestazio eta Zerbitzuen Katalogoa. Gizarte-zerbitzuen euskal sistemaren prestazio eta zerbitzuen zorroa arautzen duen dekretuaren 33. artikuluko 2. paragrafoko 1.3 puntuak dio udalek izango dutela esku-hartze sozioedukatibo eta psikosozialeko zerbitzua emateko eskumena.

2021era arte, Zumarragan hiru zerbitzuk jardun dute modu independentean (familietan esku-hartzea, ingurune irekian nerabeekin gizarte eta hezkuntza arloko esku-hartzea, eta neska-mutilekin taldeko gizarte eta hezkuntza arloko esku-hartzea Gaztetxokoan).

I. Plan honetan planteatzen den erronka babesgabetasun eta/edo bazterketa-egoeran dauden edo egotera iritsi daitezkeen biztanle guztiei programa integral berri baten bidez erantzutea da. Hori dela eta, datozen urteetarako gako batzuk (aldaketa estrategikoak) proposatuko ditugu, eredu berrirako trantsizio eta aldaketa horretan lagunduko dutenak. Zumarragako biztanleei banakako, familiako, taldeko eta komunitateko laguntza sozioedukatiboko eta/edo psikosozialeko prestazio erlazionalen multzo bat eskaintzea

da helburua. Familiaren etxean nahiz ingurune komunitario, ingurune irekian, garatu daitezke.

Horretarako, 2022-2023 urtean gauzatuko dugun honako **plan estrategikoa** planteatzen dugu.

Programa berria ezartzeko barne-lana	Programak bakar batera igarotzeko prozesua babestea	- Etengabeko prestakuntza arlo guztietako profesionalentzat (sozialak, hezkuntzakoak, osasunekoak, eta abar)
	Zerbitzuan genero-ikuspegia ezartzea	- Dokumentu eta plan guztietan genero-ikuspegia ezartzea, lanean ikuspegi hori bermatzeko - Genero-ikuspegiari buruzko prestakuntza
	Zerbitzuen kalitatea eta eraginkortasuna sustatzea emaitzen ebaluazioaren bidez	- Emaitzen memoriak egitea, bilakaera-adierazleen arabera - Koordinazio-sistema ezartzea
	Detekzio eta esku-hartze goiztiarreko zerbitzuak indartzea	- Oraindik babes eta prebentzio sozialeko sarean ez dauden eta egon behar duten agenteei buruz azterketa bateratu bat egitea gizarte-langileekin - Taldeko gizarte eta hezkuntza arloko esku-hartze zerbitzua indartzea - Hezkuntzarekin eta osasungintzarekin esku-hartze goiztiarreko zerbitzua sustatzea eta indartzea
	Baliabideak optimizatzea eta gizarte-zerbitzuekin batera lan egitea	- Interbentzioa egiten duen taldearen eta kasuaren arduradunen artean hamabostean behin bilerak egitea - Terminologia eta lan-metodologia bateratzea

2.- Gurasoen Erantzunkidetasunaz eta Zerbitzu Juridikoaz orientazioa emateko programa

2017az geroztik, Gurasoen Erantzunkidetasunerako eta Zerbitzu Juridikorako Orientazio Programa garatzen ari gara, familia-krisian dauden (banatze edo dibortzio-egoerak, familia eredu berriak, familia berreratuak, eta abar) eta seme-alabekiko orientazioa eta laguntza behar duten gurasoei arreta ematean oinarritzen dena. Egoera horretan gerta daitezkeen gai guztiei legezko orientazioa eta aholkularitza ematean ere badu helburu.

Horrela, helburu nagusia da gurasoak orientatzea, indartzea eta gaitzea gurasoen erantzunkidetasunean, familia-egoera berriari modu arduratsuan aurre egin diezaioten, seme-alaben mesedetan eta familiaren garapen egokirako. Helburu du, baita ere, erantzunak eta irtenbideak ematea ezkontzaren desegite-prozesuetan sor daitezkeen lege-gai guztiei, gatazkak konpontzeko metodo gisa elkarrizketa erabiliz eta auzibidera iristea saihestuz

Programa garatzeko, bi profesional daude: psikologo bat eta abokatu bat. Hilabete bakoitzeko bi egunetan etortzen dira Zumarragara, eta gurasoekin saio indibidualak edo bateratuak egiten dituzte, gurasoen erantzunkidetasunaren jarraibideak lantzeko eta/edo kontsulta juridikoak egiteko.

Zerbitzua kontratatzen jarraitzea proposatzen da, eta bi helburu berri ezartzen dira:

- Programaren kalitatea eta eraginkortasuna sustatzea emaitzen ebaluazioaren bidez
- Diziplina anitzeko taldean talde-funtzionamendu eraginkorra antolatzea, kalitatea handitzeko

Zerbitzuaren prestazioan hobekuntza sustatzea	Zerbitzuen kalitatea eta eraginkortasuna sustatzea emaitzen ebaluazioaren bidez	<ul style="list-style-type: none"> - Koordinazio-sistema ezartzea - Esku hartu aurreko eta osteko probak sartzea - Baliabideak eta baterako lana optimizatzea
	Emaitzen memoriak egitea, bilakaera-adierazleen arabera	<ul style="list-style-type: none"> - Kasuistika aztertzea, beharrak baloratzeko eta lehentasunak ezartzeko, zerbitzuak aktibatzeke ordena eta bakoitzaren intentsitatea eta kupoa erabakitzeko - Terminologia eta lan-metodologia bateratzea - Esku-hartzearen deribazio, jarraipen eta amaiera-protokoloak garatzea
	Zerbitzuan genero-ikuspegia ezartzea	<ul style="list-style-type: none"> - Dokumentu eta memoria guztietan genero-ikuspegia ezartzea, familia-krisien konplexutasuna analisi kualitatibo batetik abiatuta ebaluatzeko.

5. ildo: bizikidetza eta gizarteratzea: prebentzioa eta sustapena

Ildo honen oinarria da gizartearen arrisku potentzialeko egoerei erantzun zehatzak emateko premia eta erantzukizun publiko eta soziala, eta, batez ere, gizarte-kalteberatasun argiko egoerei. Izan ere, egoera horiei jaramonik egin ezean, egoera horiek kronifikatu egiten dira, eta, horrela, gizarte bazterkeria eta/edo marjinazioa eragiten da. Hori dela eta, arrisku soziala prebenitzeko eta bizitza duina izateko beharrezkoak diren baldintzak sustatzeko jarduerak garatu behar dira, gizarteratze aktiboa errazteko..

Herritar guztiei zuzenduta dago, oro har, eta lehenetsuneko kolektiboek, hauek dagozkien esku-hartze sozialeko praktiken eta programan aurreikusitako jarduketetatik sortutako jarrera sozial positiboen onurak jasotzeko aukera lukete eta.

Gizarte Zerbitzuei buruzko Legearen 6. artikuluan ezartzen denez, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren helburua da -beste sistema eta politika publiko batzuekin lankidetzan eta koordinatuta- herritar guztien gizarte-ongizatea sustatzea. Funtsezko helburu dira bazterketa-egoerak prebenitzea eta artatzea, eta pertsonen, familien eta taldeen gizarteratzea sustatzea.

Zehazkiago, 22.1 artikuluan zerrendatutako lehen mailako arretako zerbitzuek, besteak beste, gizarteratzearekin lotutako premiei erantzungo diete, bereziki gizarte-bazterkeriako arrisku-egoeren prebentzioan, eta udaletako gizarte-zerbitzuek egoera horiei dagozkien zerbitzuak ematea bermatuko dute

Gizarte-bazterketaren aurkako borroka mendebaldeko gizartearen erronka nagusietako bat bihurtu da, fenomeno gero eta zabalagoa baita. Alarmaz ikusten da egitura-izaera duela. Alderdi anitzeko izaera du, muga zehaztugabetasun konplexua, hura zehazten duten faktoreen arteko erlazio sakona eta gizarte-dualizazioaren prozesuaren isla, zalantzarik gabe.

Bazterkeria gizarte-eskubideak baliatzeko ezintasuna da, batez ere lanerako eskubidea, baina baita hezkuntzarako, prestakuntzarako, kulturarako, osasunerako, etxebizitza duinerako eta gizarte-babeserako eskubideak ere. Hori dela eta, ildo honek, gizarte osatzen duten pertsona guztiek eskubide eta betebeharrak izan ditzaten bilatzen du -beren egoera ekonomikoa eta soziala kontuan hartu gabe-, haien desberdintasunak errespetatuak izan daitezen, bai eta oinarrizko premiak aseak ere (ekonomikoak,

enpleguakoak, harremanetakoak, hezkuntzakoak, osasunekoak edo etxebizitzakoak). Honelako gizartea eraikitzea sustatu nahi du ildo honek.

Arazoari ekiteko estrategia gisara, aipatu behar da Zumarragako Udalak, 2021eko azaroaren 16ko Osoko Bilkuran, Migrazioarako Euskal Itun Sozialari atxikitzea erabaki zuela. "Jaso nahi genukeena eskaintzea" du izenburu dokumentu horrek, eta Eusko Jaurlaritzak sustatu du, egungo migrazio-erronkari aniztasunaren, elkartasunaren eta beharraren ikuspegitik erantzuteko.

Itun honen helburuek proiektzio etiko, prebentibo eta proaktiboa dute. Itun honen helburu etikoa migratzaileen premien aurrean erantzun solidarioa eta arduratsua indartzen laguntzea da. Prebentzioaren helburua zeharkako batasun sozial eta politiko bat eratzea da, aitzakia xenofoboak erabiltzen dituzten populismoen asmoak antzu bihurtzeko. Helburu pragmatikoa migrazio-erronkari aurre egitea da, gure gizartearentzako hazkunde eta aurrerapen-prozesu baten zati gisara ikusita.

Izan ere, 2018an Zumarragako udalerriko aniztasunari eta kalteberatasunari buruz egindako diagnostikoa jasotzen denez, bertan ateratako ondorioei heldu behar zaie, proiektu egokiak eta inklusiboak sortuz eta bizikidetzaren eta aniztasun-protokolo bat sortuz.

Horregatik, ildo horren barruan, helburu espezifiko hauek nabarmentzen dira:

- 1) Gizarte-arriskuko egoerei aurrea hartzea, arrisku-egoerek eragin ditzaketen ondorio indibidual eta sozialei buruz gizartea sentsibilizatuz eta kontzientziatuz.
- 2) Aniztasuna ikusaraztea eta bizikidetzaren sustatzea
- 3) Udaleko arlo guztietatik saiatzea dibertsitate funtzionala duten pertsonak gizarteratzen, pertsona hauek kontuan hartuz politika eta zerbitzu berriak ezartzerakoan eta daudenak egokitzerakoan.
- 4) Urola Garaiko Gizarteratze eta Lan Sarean parte hartzea, Urola Garaian gizarteratzearen errealitatearen, beharren eta desafioen ikuspegi partekatua eraikitzeko.
- 5) Gizarteratzearen arloan lan egiten duten hirugarren sektoreko erakundeek (Caritas, Gurutze Gorria..) eta gizarte-zerbitzuen arteko koordinazioari eustea.

Gizarte- arriskuko egoerei aurrea hartzea	Kultura-aniztasuna abantaila-faktore gisa onartzea sustatzea	- Sentsibilizazio eta kontzientziazio- kanpainak
Bizikidetz sustatzea	Udalerrian dagoen aniztasuna ikusaraztea	- Bizikidetz sustaten duten zeharkako ekintzak - “Aniztasunaren eguna” ospatzea
Aniztasuna eta inklusioa sustatzea	Inklusioa sustatzea, udalerrian eragina duten erakundeekin hainbat jarduera eginez	- Hirugarren sektoreko taldeekin koordinatzea - Proiektu inklusiboak sortzea - Bizikidetzako eta aniztasuneko plan bat sortzea - Ongietorrian laguntzea - Gaikuntzako ikastaroak eta/edo tailerrak

6. lerroa: adineko pertsonen gogoz kontrako bakardadea prebenitzea, eta arazoan esku hartzea

---

Zumarragako Udalak bat egin du gure inguruko erronka demografiko eta sozialei erantzun nahi dieten ekimenekin. Erronka horiek zerikusia dute bizi-itxaropenaren hazkundearekin, biztanleriaren zahartzearekin edo familia eta bizikidetzaren eredu aldaketekin. Zumarragako 65 urtetik gorako pertsonak biztanleriaren % 24,48 dira (Gipuzkoan % 22,1 dira), eta 85 urtetik gorako herritarren hazkundera progresiboa da.

Bizitza-luzeraren eta bizi-kalitatearen hazkundera buruzko albiste on horiek erakundeen erantzuna eskatzen duten kezka berriak jartzen dituzte mahai gainean. Horregatik, 2014an, Zumarraga hainbat programatan sartu zen, hala nola AMIGABLES/EUSKADI LAGUNKOIA SUSTRAIETATIK UDALERRIEN SAREAn. Proiektu horrekin bat egiteak, udalerrri pilotu gisa, adin handieneko biztanleen beharrak entzuteko eta udalerrriaren adiskidetasuna bultzatzen duten ekimenetan lan egiteko konpromisoa ekarri zuen herri mailan. Horren ondorioz, Zumarragako Udalaren “Diagnostikoa eta 2016-2019 aldirako Lagunkoitasun Plana” egin zituen Matia Fundazioak, ingurune fisiko eta sozialak Bestalde, Zumarragak azken aldiko eredu sozial eta ekonomikoaren eraldaketei erantzun behar izan die. Banakako dinamika gero eta handiagoek, zinketen gizarte-antolaketaren gabeziek edo baliabide publikoen egitura eskasak gero eta kezka handiagoa eragin dute, udalerrian kohesioa eta elkartasuna galtzen ari delako, eta gero eta nabarmenagoak dira kalteberatasun-egoerak. Horregatik, Gizarte Zerbitzuen, Berdintasunaren eta Aniztasunaren arloak hainbat proiektu jarri ditu abian arazo horiek identifikatzeko eta horietan esku hartzeko.

Nabarmentzekoak dira, besteak beste, UPV/EHUko Parte Hartuz Herritarren Partaidetzarako ikerketa-taldeak egindako GIZARTE ANIZTASUNAREN ETA BULNERABILITASUNAREN DIAGNOSTIKOA, eta Aradia Kooperatibak egindako ZUMARRAGA, ZAINKETA KOMUNITARIOETAN SORTUTAKO EREDU BATERANTZ txostena. Lehenaren helburua herritarren beharrak eta minak adieraztea zen, zegoen aniztasunetik abiatuta; bigarrenean, berriz, alderdi komunitarioa herritar guztientzako ongizate-iturri gisa indartzeko ekintzak definitu eta identifikatu nahi ziren. Horri ELKARZAIN proiektua gehitu behar zaio. Proiektu horren helburua udalerrian zaintzaren kultura sustatzea da, sentsibilizazioaren eta trebakuntzaren bidez.

Aurreko lan horietan, behin eta berriz aipatzen den gaietako bat bakardadeak eta adineko pertsona askoren isolamenduak eragindako kezka da. Hori dela eta, arazo hori

lehenetasunezko jarduera-eremua da esku-hartze horretan urratsak ematen jarraitzeko. Esku-hartze horretan, adinekoen bizi-kalitatea hobetzea eta zaintzak ekintza instituzional eta komunitarioaren erdigunean jarriko dituen udalerrria eraikitzea uztartzen dira. Begirada eta konpromiso hau dira “BAKARDADEAREN TALAIA: ADINEKO PERTSONEN GOGOZ KONTRAKO BAKARDADEAREN KONTRAKO LEHENENGO UDAL PLANA”ren eramuina. Dokumentu horrek ibilbide-orri bat jasotzen du, Zumarragako Udalaren jarduera estrategikoa orientatuko duena. Hasiera batean, 2020-2023 aldirako aurreikusita zegoen, bakardadea jasaten duen adineko biztanleria osoaren bizi-kalitatea eta ongizatea hobetzeko, baina, Covid dela eta, atzeratu egin da, eta berriro ekin zaio jarduera-ildo gisa, lehenengo plan hau indarrean dagoen bitartean. Izan ere, plan honek etorkizunerako bokazioa badu ere, beharrezkotzat jotzen da unean-unean keraldari bat egitea, ordura arte egindakoa ebaluatzeko, hala hurrengo aldirian zer indartu eta zer hobetu jakiteko.

Bakardadearen Talaia 65 urtetik gorako pertsonengan pentsatuz prestatu da, bakarka zein taldean aritzeko, baina ez horientzako bakarrik. Plan honek zumarragar gizarte osoaren bihotzera jotzen du zuzenean: elkarteei, erakunde publikoei, tokiko merkataritzari, osasun-sektoreari, zaintza-sektoreari eta elkartuta ez dauden herritarrei egiten die dei. Izan ere, gure ustez, gogoz kontrako bakardadeei aurre egiteko guztion inplikazioa behar da.

Dokumentu honetan (erantsita doa, garapen handiagoa izan dezan) ibilbide-orria aurkezten da, lau fase eta bost bide hauei jarraituz: GIZARTEAREN KONTZIENTZIA ETA BALOREEN ALDAKETA, GOGOZ KONTRAKO BAKARDADEAREN MAPA, ONGIZATEA ETA OSASUNA, AUTOKONSZIENTZIA ETA ENPODERAMENDUA eta SAREAN EGINDAKO LANA. Ardatz horietako bakoitzak ildo estrategikoa eta ekintza batzuk ditu, legealdian zehar sakontzen joateko. Gainera, gida txiki bat jasotzen da, plan horren jarraipena eta ebaluazioa egiten joateko. Beharrezko prozesua da, betiere ikasteko modu gisa ulertuta, etorkizunean hobetzen joan ahal izateko.

7. ildo: komunitatean parte-hartze aktiboa sustatzea, asoziazionismoaren eta gizarte-boluntarioen bitartez: «Zumarraga parte-hartzailea eta solidarioa»

Illo hau administrazioek bermatu behar duten partaidetza-printzipioan oinarritzen da, herritarrek beraiei eragiten dieten gaiak erabakitzean parte har dezaten, esku-hartze sozialari dagokionez, eta arreta berezia eskainiz biztanleria ahulenari, hala nola adinekoei, adingabeei eta beren ekintza eta iritzia baliatzeko zailtasunak dituzten guztiei.

Garapen komunitarioaren eta lankidetzaren metodologiarekin lotzen da: asoziazionismoa, boluntariora soziala eta parte hartzeko organoak. Estrategia horiek eraginkorrak eta iraunkorrak izan behar dute, eta komunitatearen berezko eskumenen garapenean parte hartzeko elkartasun-eskumen propioak garatzen lagundu. Komunitatearen ahalduntzea eta komunitate-bizitzan inplikaturako eragile guztien artean komunitateari berari eragiten dieten gizarte-arazoaren konponbideak elkarrekin bilatzeko konpromisoa bultzatuko dute. Linea horrek eragin osagarri argia izango du Zumarragako etorkizuneko tokiko egitasmoetan.

Herritar guztiei, gizarte-erakunde publiko eta pribatuei eta enpresa-sektoreari zuzenduta dago. Hori guztia, zumarragar gizarte osoa udalerriko gizarte gaietan inplikatuz.

Illo horren helburu espezifikoak hauek dira:

- Elkartasun-adierazpenak sustatzea eta babestea.
- Laguntzako sare sozialak indartzea, elkartegintza bultzatuz eta sustatuz, boluntariora sozialaren eta parte hartzeko organoen bide eraginkor gisa. Tresna horiek guztiak inplikatu behar dira plangintza osoko esku-hartze sozialeko prozesuetan, inplikaturako eragile sozial guztien artean Zumarragako udalerriko pertsonen eta, batez ere, kalteberatasun-egoeran daudenen bizi-kalitatea hobetzeko, gizarte-bazterkeria prebenituz.

Programa hau zeharka garatuko da, elkarri lotutako honako proiektu operatibo hauen bidez:

a. Zumarragako elkartegintza solidario eta iraunkorraren sustapena

- Elkartegintza prestatzea parte-hartze eta lankidetzaren eraginkorrerako: misioa, helburuak, nola lan egin, asoziazionismo iraunkorraren printzipioak

- Zumarragako sare solidario interaktiboa sortzea: gizarte-erakunde publiko eta pribatuak, elkartasun partekatua eta konprometitua sustatzeko.
  - Udalerriko pertsonen partaidetza, autonomia, inplikazio komunitarioa eta ahalduntzearen balioak zabalduz.
  - Gizarte-eragile guztiak boluntariotzaren sustapenean inplikatzeko eta horien ekintzan osagarritasuna sustatzea, Udal Planaren esparruan planifikatutako esku-hartzeetan.
- b. Boluntariotza sustatzea eta sentsibilizatzea:
- Elkarrekin laguntzea boluntariotza erakarri eta sustatzeko.
  - Herritarrek udalerriko gizarte-arazoetan parte hartzeko jarrera positiboak garatzea.
  - Aukera-berdintasunaren balioak, aniztasuna eta parte-hartze komunitarioaren konpromiso solidarioa sustatzea.
  - Komunitatean ekintza altruista eta gizarte-boluntariotzaren gaikuntza indartzea, gizarte-partaidetzako jardunbide egokietarako.
- c. Gizarte-berrikuntza komunitarioa sustatzea:
- Enpresen eta beste ekimen pribatu batzuen inplikazio soziala sustatuko da komunitate osoko gaitan, eta administrazioarekiko erantzunkidetasun-harremana sustatuko da udalerriko arazo sozialetarako alternatibak eta erantzun eraginkorrak bilatzeko. Helburua, ahalik eta gehien hobetzea pertsona guztien bizi-baldintzak, eta gizarte-kohezioko dinamika bat erraztea, zeinak bermatuko baitu arrisku-faktore eta ahultasun sozial gutxiagoko etorkizuna, eta, ondorioz, gizarte autonomoago bat.
- d. Zumarragako sare solidario interaktiboaren ekintza boluntarioa zabaltzea eta indartzea.
- Boluntarioen eguna instituzionalki ospatzea: boluntariotzako udal-ekintzak eta gizarte-ekimenei eta erakunde pribatuen jardunbide egokiak sariak.
  - “Zumarragako bizikidetzari eta lankidetzari eta garapen komunitarioko esperientziak trukatzeko”ri buruzko urteko jardunaldiak
- e. Gizarte-erakundeei diru-laguntzak emateko deialdia, udal-plangintzako programa eta neurriekin zerikusia duten esku-hartze proiektuak lehenetsiz. Gizarte-erakundeek ekintza solidarioaren garapenari koherentzia ematea luke helburu, erantzun beharreko eta plangintzan aurreikusitako gizarte-premien arabera.

- Gazteen asoziazionismoa eta boluntariotza sustatzea, adin txikikoei eta gazteen talde kalteberei laguntza solidarioa ematen inplika daitezkeen -eta inplikatu behar diren- gazteen artean. Sustatu beharrekoak, garapen pertsonaleko balioak: errespetua, berdintasuna, erantzukizuna, erantzunkidetasuna, tolerantzia, ahalegina eta konpromisoa. Hori guztia berdinen artean pertsona aktibo gisa ahalduntzea sortzeko, eta hazkuntza pertsonala ahalbidetzeko, familiarekiko eta gizartearekiko interakzio positiboan.
- Emakumearen boluntariotza sustatzea, emakume-elkarteen bidez, eta emakume kalteberei, adinekoei, desgaituei eta abarri zuzendutako esku-hartze sozialetan parte hartzera bideratutako ekintza boluntarioan inplikatzea.
- Desgaitasuna duten pertsonen boluntariotza sustatzea, sektoreko elkarten bidez, eta pertsona horiek sektoreari zuzendutako esku-hartzeetan borondatez inplikatzea, hala nola autolaguntzako taldeetan eta abarretan.
- Enpresetako eta erakunde pribatuetako boluntarioak sustatzea, egoera ahulean dauden kolektiboari zuzendutako esku-hartze sozialetan elkartasunez parte har dezaten, gizarteratzeko eta laneratzeko lehentasunezko helburuarekin.

Azkenik, herritarrak Hirugarren Sektorearekiko sentsibilizatzea funtsezkoa izango da; izan ere, komunitatearen sentsibilizazioari esker, elkarteek eta Udalak eskaintzen dituzten zerbitzuen jardunbide egokia errazago eskuratuko da. Horretarako, hainbat gairi buruzko sentsibilizazio-kanpainak sortuko dira.

<p>Kohesioa, zaintza eta sareko lana indartzea, erakundeek espazio publikoan duten zeregina indartuz eta haien lana ikusaraziz</p>	<p>Eginkizuna burutzeko baliabideak ematea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tokiko irabazi-asmorik gabeko erakundeei laguntza teknikoa eta ekonomikoa ematea, hauen bidez:<ul style="list-style-type: none"> - Diru-laguntzak - Hitzarmenak - Lokalak uztea - Eta abar. - Boluntariotzaren eguna ospatzea
<p>Boluntariotza sustatzea</p>	<p>Tokiko koordinazio-sistema bat garatzea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lankidetzaren estrategiak sustatzea - Erakundeei buruzko informazioa ematea - Koordinazio-sarea sortzea - Mahai bateratua elkarteetako ordezkariekin - World Kafea egitea
<p>Herritarrak hirugarren sektoreari buruz sentsibilizatzea</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Hirugarren sektorearekin lankidetzan aritzea - Kanal estrategiko publikoak erabiltzea - Kooperatiba-programak sortzea, sarean

ESKURA DAUDEN ETA BEHARREZKOAK DIREN BALIABIDEAK

BARNE MAILAN ESKURAGARRI

Gizarte Zerbitzuen eta Berdintasunaren Arloak egiturazko eta/edo kudeaketako baliabide hauek ditu:

- a) Saileko egitura bat, hiru gizarte-langilek (horietako bat zerbitzuaren arduraduna) eta bi profesionalak osatutako administrazio-unitate batek osatua.
- b) Arloaren eskumenekoak diren zerbitzuen zeharkako kudeaketako enpresak: etxez etxeko laguntza-zerbitzuak, esku-hartze sozioedukatibo eta psikosozialeko zerbitzua babesgabetasun-egoeran edo arriskuan dauden familientzako eta adingabeentzako, gizarte-etxeetako jarduerak dinamizatzeko zerbitzua, suteei aurrea hartzeko zerbitzua eta behatoki soziala, eguneko arreta-zerbitzua (2022).
- c) Berdintasunaren arloko zerbitzu mankomunatuak, gizarte eta lan-bazterkeria egoeran daudenei laguntzeko eskualdeko sarea
- d) Arloko beste baliabide batzuk:
  - Adinekoen bi gizarte-etxe: Guretxoko eta El Salvador
  - Gaztetxokoa: taldeko eta komunitateko esku-hartze sozioedukatiboa adingabeentzat.
  - Zelai Arizti Kultur Etxean esku-hartze psikosozialerako bulegoa.
  - Tokiko eta/edo eskualdeko gizarte-arloko hainbat elkarteri erabiltzeko utzitako lokalak.
  - Zeharkako jarduerekin lotutako hainbat arlotako udal-baliabideak:
Kultura, kirola, sustapen ekonomikoa, euskara, informatika, hirigintza, segurtasuna: Udaltzaingoa.

KANPOAN ESKURAGARRI

---

1. Gizarte Zerbitzuen sistema publikoko baliabideak eta beste babes-sistema batzuk, koordinazio eta lankidetzaren harreman batean.
2. Gizarte-zerbitzuen arloko erakunde publiko eta pribatuak, lankidetzaren harreman batean.
3. Aurreko puntuari dagokionez: gizarte-elkarteak eta gizarte-boluntarioak.
4. Herritar guztiak.

BEHARREZKO BALIABIDEAK

Antolaketa: giza baliabideak, materialak eta funtzionalak

- Plana indarrean dagoen bitartean, gizarte-lanetako profesionalen plantilla handitzea gizarte-zerbitzuen sailean, rol profesional berri bat sartuz (teknikari komunitarioa), eta zentroei azpiegiturak eta ekipamenduak hobetzea, plangintzan jasotako alderdi horiek behar bezala aztertuz (Eguneko Arreta Zerbitzua, Gaztetxoko...).
- Udal-arloetan koordinazio-egiturak sortzea eta koordinazio-protokoloak elkarrekin egitea (ibilaldi osasungarriak, zinema, etab.).
- Zumarragako Adinekoen Udal Kontseilua sortzea.

Partaidetzazko eta erantzunkidetasunezko kudeaketa-eredu baten esparruan:

- Lankidetzaren eta/edo lankidetzaren akordioak ezartzea gizarte-erakunde publiko eta/edo pribatuekin, berariazko programak eta/edo plangintzako proiektu operatiboak garatzeko, esklusiboki erreserbatutako gaiak izan ezik..

Finantziaketa

- I. Plana urtero garatuko da, eta urte bakoitzean kontuan hartu beharreko lehentasunak ezarriko dira. Horretarako, udal-aurrekontuetan beharrezko partidak jaso beharko ditu.

EZARPENAREN GUTXI GORABEHERAKO KRONOGRAMA

I. Planak bi urteko indarraldia du.

Urtean behin garatuko da, eta urte bakoitzean erabakiko dira garatuko diren jardueren lehentasunak.

Oro har, epe laburreko kronograma (2022) hau da:

- Gizarte-langileen plantilla komunitateko teknikari batekin osatzea.
- Plana inplikaturako guztiei eta, oro har, herritarrei, ezagutaraztea.
- Udaleko Gizarte Zerbitzuen Sarea eta gizarte-erakundeak sortzea.
- “Autonomia pertsonala sustatzea eta mendekotasuna prebenitzea” programa. Zahartze aktiboko tailerrak eta dibertsitate funtzionaleko tailerrak.
- Zaintzaileentzako prestakuntza programa eta gizarte eta familia-arloko laguntza-sareen sustapena eta horietan parte hartzea.
- Adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzua abian jartzea.
- Adinekoen gogoz kontrako bakardadearen arazoari heltzea
- Beste erakunde batzuekin elkarlan aktiboa izatea eta beste erakunde batzuen estrategietan parte-hartzea.

2022ko hasieratik aurrera ezarriko da 2022ko jardueren egutegia, eta hala izango da, era jarraituan, I. Planaren indarraldian zehar.

EBALUAZIO SISTEMA

Plangintzaren ebaluazioa etengabea izango da prozesu osoan zehar, partaidetzarekin eta aukera-berdintasunaren, genero-ikuspegiaren eta gizarte-aniztasunaren kudeaketaren printzipioetatik abiatuta. Ebaluazio kuantitatiboko eta kualitatiboko adierazleen sistema batean oinarrituko da. Sistema hori garatu beharreko jarduera bakoitzean ezarriko da, lortu beharreko helburuei dagokienez, eta honako hauek zehaztuko dira:

- Lehentasunez artatu beharreko biztanleriaren ehuneko mailaren adierazleak, hartzaile-kopuru osoari dagokionez eta jarduera bakoitzaren hartzaile izan daitekeen biztanleriari dagokionez, hala eragin sozialari buruzko hipotesiak ezarri ahal izateko.
- Jarduera bakoitzeko parte-hartzaileen kopurua, kolektibo hartzaileen arabera eta ikuspegi honetatik:
  - a. Genero-berdintasuna: emakumeen eta gizonen kopurua (adinaren arabera) eta kontuan hartu beharreko baldintza espezifikoak, sexuaren eta adinaren arabera.
  - b. Dibertsitate soziala: funtzionala, kulturala eta multikulturala; gutxiengo etnikoak; orientazio eta identifikazio sexuala, eta abar
- Honela ebaluatuko da kualitatiboki:
  - a. Gogobetetze-inkestak genero-ikuspegiari eta gizarte-aniztasunari dagokienez.
- Esku-hartzearen metodologia honako adierazle hauen bidez ebaluatuko da:
  - Jarduketan parte hartu duten guztien gogobetetze-maila eta parte-hartzaileen kopurua.
  - Lankidetzaren eta/edo lankidetzaren harreman batean parte hartu duten gizarte-erakundearen kopurua. Lankidetzaren kalitatea eta eraginkortasuna neurtzea, jarduera eta antolaketa bakoitzean planteatutako helburuen arabera.
  - Parte-hartze maila eta kalitatea tokiko partaidetza-organoetan.
  - Premiei eta lortu beharreko helburuei dagokienez, plangintzan benetan egindako jardueren kopurua.

Jardueraren araberrako ebaluazio orokorrari buruzko azken txosten orokorrak egitea, dagozkion jardueren eta/edo aldaketen egokitasunari buruzko analisiak eta erabakiak hartzeko.

ESPERO DIREN EMAITZAK

BIZI-KALITATE HANDIAGOA

Gizarte-desberdintasunen murrizketa: gizarte-kohesio handiagoa

- Kalteberatasun-egoeran dauden biztanleen ehunekoa murriztea.
- Adineko pertsona kalteberak eta dibertsitate funtzionala duten pertsonak ageriagoan izan daitezen lortzea.
- Autonomia pertsonala sustatzeko zahartze aktiboko udal-tailerretan interesa duten pertsonen % 80ri, gutxienez, kasu egitea.
- Genero-indarkeriaren arloan jarduteko protokolo eguneratua izatea..
- Herritarrek sentibilizazio eta kontzientziazio handiagoa izatea arrisku eta ahultasun sozialeko egoeren inguruan, esku-hartze sozialaren inguruko jarrera pro aktiboak sortzeko.
- Planifikatutako jardueren % 80 garatzea gutxienez..

ZERBITZU HOBEA EMATEA: ANTOLAKETA ETA KUDEAKETA HOBEA

- Kudeaketa-eredu eraginkorra, optimizatua eta koordinatua ezartzea, eta gizarte gaiei eta gizarte-lanari balioa ematea.
- Erkidegoko teknikariaren figura sartzea plangintza, kudeaketa eta koordinazio-jardueretarako.
- Udalaren zeharkakotasuna esku-hartze sozialean ezartzea.
- Adinekoen Udal Kontseilua sortzea.
- Plangintza garatzeko behar adina finantzazio iturri izatea.
- I. Planaren jarraipenerako eta etengabeko ebaluaziorako protokoloa sortzea